

Evaluering af oplandskonsulentordningen 2020 - fokus på kommunesamarbejdet

Af Morten Graversgaard, Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet

Datablad

Titel:	Evaluering af oplandskonsulentordningen 2020 - fokus på kommunesamarbejdet
Forfatter(e):	Postdoc Morten Graversgaard, Institut for Agroøkologi, AU
Fagfællebedømmelse:	Professor Tommy Dalgaard, Institut for Agroøkologi, AU
Kvalitetssikring, DCA:	Specialkonsulent Stine Mangaard Sarraf, DCA Centerenheden
Rekvirent:	SEGES
Dato for bestilling/levering:	16.12.2020/ 26.08.2021
Journalnummer:	2020-0192363
Finansiering:	Jvf. Allonge og kontrakt mellem SEGES og Aarhus Universitet. Finansieret via Promilleafgiftsfonden
Ekstern kommentering:	Nej
Eksterne bidrag:	Nej
Kommentarer til leveringen:	Rapporten præsenterer resultater, som ved rapportens udgivelse ikke har været i eksternt peer review eller er publiceret andre steder. Ved en evt. senere publicering i tidsskrifter med eksternt peer review vil der derfor kunne forekomme ændringer.
Citeres som:	Graversgaard, M., 2021. Evaluering af oplandskonsulentordningen 2020 - fokus på kommunesamarbejdet. 20 sider. Rådgivningsrapport fra DCA – Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug, Aarhus Universitet, leveret: 26-08-2021.
Rådgivning fra DCA:	Læs mere på https://dca.au.dk/raadgivning/

Forord

Denne evalueringsrapport er en del af "Oplandsrådgivning til Kollektive Miljøindsatser", som er finansieret af promilleafgiftsfonden og som SEGES har overordnet ansvar for. Der er tidligere som en del af projektet udarbejdet en evalueringsrapport efter første projektår (2018) og en evalueringsrapport udarbejdet ved afslutningen af andet projektår (2019). Denne evalueringsrapport tager sit udgangspunkt i 2020 og er udarbejdet af Morten Graversgaard fra Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet. Evalueringen bygger på interviews med kommunemedarbejdere. Mange tak for jeres bidrag.

Morten Graversgaard, Maj 2021

Indhold

Sammendrag af evalueringsrapporten.....	5
1. Introduktion.....	5
1.1 Baggrund.....	5
1.2 Formål med evalueringen.....	6
2. Metode og analysestrategi.....	7
2.1 Interviews med Kommunemedarbejdere	7
3. Resultater	7
3.1 Kommunernes opfattelse af oplandskonsulenternes rolle i arbejdet med de kollektive indsatser	8
3.2 Kommunernes oplevelse af samarbejde med oplandskonsulenterne	12
3.3. Barrierer og potentialer for forbedret samarbejde og videndeling	13
4. Konklusion og potentialer for forbedret samarbejde	19
5. Referencer	19

Sammendrag af evalueringsrapporten

I denne evalueringsrapport er der sat fokus på muligheder og barrierer for at forbedre samarbejde og vidensdeling mellem oplandskonsulenter og kommuner i arbejdet med at implementere kollektive indsatser i det åbne land. Gennem interviews med 11 kommunemedarbejdere fra 10 forskellige kommuner er kommunemedarbejdernes oplevelse af samarbejde med oplandskonsulenterne blevet analyseret og evalueret, herunder kommunemedarbejdernes opfattelse af oplandskonsulenternes rolle i arbejdet med de kollektive indsatser.

Resultaterne fra interviewundersøgelsen viser, at alle kommunemedarbejderne i denne undersøgelse opfatter oplandskonsulenternes primære rolle som at være relateret til arbejdet med minivådområdeordningen. Der er blandt kommunemedarbejderne identificeret fem forskellige rolleopfattelser, som alle har betydning for samarbejdet og mulighederne herfor. De steder hvor der opleves kontakt og samarbejde, beskrives samarbejdet som værende godt, men også at dette kunne være mere formaliseret og bedre. Den væsentligste barriere, som kommunerne italesætter, som værende væsentlig at få italesat omhandler hvordan koordinering af indsatser ikke er tilstede i det nuværende samarbejde. Koordinering eller mangel på samme er dog ikke kun relateret til kommunemedarbejder og oplandskonsulenters relation, kontakt eller samarbejde, men også relateret til oplandskonsulentordningen og hvordan hele ordningen med de kollektive indsatser er udformet og organiseret. I oplandskonsulentordningen er der to forskellige slags organiseringer: Den måde ordningen er skruet sammen på fra myndighedernes og statens (Landbrugsstyrelsens) side og den måde ordningen er udformet og organiseret fra projektholder (SEGES) side. I begge ordninger er der identificeret en række barrierer og potentialer for hvordan dette kan forbedres. Det påpeges at antallet og den geografiske placering af oplandskonsulenterne kan, hvis der ikke findes en "lokal" oplandskonsulent, være medvirkende til at samarbejde og koordinering ikke er tilstede. Derudover påpeges en væsentlig barriere at være relateret til selve ordningen og den proces der er vedrørende de kollektive indsatser. Mange kommunemedarbejdere udtrykker, at mangel på samarbejde og koordinering hænger sammen med, at de først konsulteres relativt sent i processen. Samtidig opleves ordningen som tidspresset og at der skal findes så mange minivådområder som muligt inden for en meget kort tidsramme, hvilket besværliggør samarbejdsmulighederne og mulighederne for koordinering af indsatserne. Det konkluderes at der kan findes en række måder hvorpå samarbejdet kan forbedres, hvilket dog kræver, at ordningen organiseres og ændres på en række områder.

1. Introduktion

1.1 Baggrund

Denne evalueringsrapport er en del af projektet *Oplandsrådgivning til Kollektive Miljøindsatser*. Projektet er finansieret af promilleafgiftsfonden og har SEGES som projektejer. Projektets formål er at implementere de frivillige kollektive miljøvirkemidler, som blev vedtaget i forbindelse med Landbrugs- & Fødevarerpakken, ved hjælp af en oplandskonsulentordning, som dækker alle relevante egne af Danmark.

Projektet har ansat 23 oplandskonsulenter fordelt i fem geografiske teams. Konsulenterne er som oftest deltidsansat og har arbejdsplads på den rådgivningsvirksomhed, som de er ansat på ved siden af oplandskonsulentarbejdet. Oplandskonsulenterne koordinerer den lokale indsats, med at få implementeret kollektive virkemidler, med kontakt og formidling til kommuner, landboforeninger, grønne organisationer mv. samt 1:1 kontakt til de landmænd, der har mulighed for at etablere kollektive virkemidler på deres bedrift. Oplandskonsulenterne kortlægger potentialerne og hjælper landmænd med at søge tilskud til kollektive virkemidler og gennemføre tiltagene.

Projektet har et projektsekretariat ved SEGES. Projektsekretariatets opgave er at koordinere og understøtte oplandskonsulenternes arbejde, herunder at implementere værktøjer for oplandskonsulenternes arbejde og at uddanne dem til bedst muligt at etablere kollektive virkemidler med fokus på minivådområder.

1.2 Formål med evalueringen

Hvert år udarbejdes der en ekstern evaluering (denne evalueringsrapport) af oplandsrådgivningen og projektgennemførelsen i øvrigt. I 2018 blev der udarbejdet en evalueringsrapport efter det første års arbejde. Den første evalueringsrapport fokuserede på oplandskonsulenternes arbejde og projektledelsens muligheder for at forbedre strukturer omkring oplandskonsulenterne, herunder udvikling af it-værktøjer og afklaring af barrierer knyttet til de daværende procedurer for ansøgning og etablering af mini-vådområder. Mange af den tidligere evalueringsrapports anbefalinger blev fulgt og førte til løsninger. I andet år (2019) var fokus på brugerne af oplandskonsulentordningen, nemlig landmænd og lodsejere og deres motivation for at indgå aftale om etablering af mini-vådområder. Mange af denne 2019 evalueringsrapports anbefalinger er også blevet fulgt og har blandt andet ført til etableringen af kollektive opstartsmøder enkelte steder.

I denne evalueringsrapport er fokus på samarbejdet med kommunerne. Altså en mere ekstern aktørevaluering. Intentionen er, at evalueringens resultater kan anvendes til at identificere barrierer og potentialer for forbedret samarbejde og videndeling mellem kommuner og oplandskonsulenter.

Helt konkret er hovedformålet at få afdækket følgende:

1. Kommunernes oplevelse af samarbejde med oplandskonsulenterne.

For at forstå oplevelserne af hvordan samarbejdet foregår og de muligheder og barrierer der kan være i et sådan samarbejde, er der i denne evaluering sat fokus på følgende punkter:

- a) Kommunernes opfattelse af oplandskonsulenternes rolle i arbejdet med de kollektive indsatser, både minivådområder, vådområder og evt. yderligere virkemidler.
- b) Barrierer og potentialer for forbedret samarbejde og videndeling mellem kommuner og oplandskonsulenter.

2. Metode og analysestrategi

Metodisk er der i evalueringen blevet foretaget interviews.

2.1 Interviews med Kommunemedarbejdere

I alt er der blevet udarbejdet interviews med 11 kommunemedarbejdere fra 10 forskellige kommuner på tværs af landet.

Idet undersøgelsen omhandler oplandskonsulentordningen, var det mest interessant at snakke med de kommuner, som har været i kontakt med en eller flere oplandskonsulenter eller som burde have været i kontakt, idet den respektive kommune ligger inden for et opland, som potentielt kan have et minivådområde eller anden kollektiv indsats.

Sekretariatet for oplandskonsulentordningen under SEGES fremsendte indledningsvist en liste med potentielle kommuner, som kunne være relevante at interviewe. Derudover, for at få et så bredt billede af oplandskonsulentordningen som muligt, fra kommunernes perspektiv, blev der initieret en analyse af andre relevante kommuner, der kunne være interessante at snakke med.

Derfor blev der indledningsvist benyttet det kort som angiver egnede områder til minivådområder, udgivet på Landbrugsstyrelsens MiljøGIS: <https://miljoegis.mim.dk/cbkort?profile=lbst> og hermed udpeget flere relevante kommuner. En lang række kommuner blev kontaktet, og heriblandt blev 11 forskellige kommunemedarbejdere fra 10 forskellige kommuner fra hele Danmark interviewet. Kommunerne spreder sig ud over Nord- og Østjylland, Fyn og Sjælland.

Kommunemedarbejderne blev spurgt ind til en række spørgsmål, omhandlende følgende temaer:

- Kommunernes opfattelse af oplandskonsulenternes rolle i arbejdet med de kollektive indsatser, både minivådområder, vådområder og evt. yderligere virkemidler.
- Kommunernes oplevelse af samarbejde med oplandskonsulenterne
- Barrierer og potentialer for forbedret samarbejde og videndeling mellem kommuner og oplandskonsulenter.

Interviews blev optaget og transskriberet. Alle kommunemedarbejdere ønskede anonymitet. Derfor vil det i analysen ikke fremgå hvilke kommunemedarbejdere der har udtalt sig.

3. Resultater

Aktørers opfattelser af hinandens roller kan være vigtige at få afklaret og italesat, hvis et samarbejde skal initieres eller forbedres, især når forskellige aktører arbejder i samme opland med indsatser der går på tværs af arbejds- og interessefelter. Oplandskonsulenterne er forholdsvist nye aktører med nye roller og arbejdsindsatser (kollektive indsatser) i det åbne land. I kommunerne arbejder medarbejdere i samme åbne land med andre indsatser (fx kvælstof, fosfor og klimavirkemidler), der går på tværs af indsatser og miljømål. Derfor kan en vis form for koordinering og samarbejde være oplagt, hvis mange forskellige miljøindsatser skal opnås i samme opland.

I selve opgavebeskrivelsen til oplandskonsulenternes arbejde står der: *"I Fødevarer- og landbrugspakken fra 2016 er det forudsat, at landmændene, ved at lave frivillige kollektive indsatsler som vådområder og ved at plante ny skov, leverer en reduktion i udledningen af kvælstof. Derfor lancerede miljø- og fødevarerministeren en ny konsulentordning for 2017 og 2018 til at understøtte landmændenes miljøindsats. Formålet med konsulentordningen var at være med til at sikre, at kvælstofreduktionen kunne nås gennem en lokalforankret dialog mellem landmænd, landboforeninger, kommuner og andre interessenter. Det var målet, at denne dialog, understøttet af de nye konsulenter, medfører etablering af frivillige miljøindsatsler på landbrugsejendomme over hele landet"* (FVM, 2017).

Det kan argumenteres, at hvis lokalforankret dialog og samarbejde skal initieres eller forbedres er det vigtigt at få afklaret forskellige aktørers roller. Derudover kan rolleopfattelser have betydning for barrierer og muligheder for udviklingen og implementering af en ordning. Hvis rolleopfattelserne er forskellige kan det have indvirkning på samarbejds miljøet, dialogen, hvordan der samarbejdes og hvad der samarbejdes om, og samtidig kan en dialog og formidling om roller måske være med til at forbedre samarbejdet eller i det mindste skabe en større forståelse for hinandens roller og arbejde og dermed medføre etableringen af endnu flere miljøindsatsler i det åbne land. På grund af disse overvejelser, er det første tema i denne evaluering: Kommunemedarbejdernes opfattelse af oplandskonsulenternes rolle.

3.1 Kommunernes opfattelse af oplandskonsulenternes rolle i arbejdet med de kollektive indsatsler

Kontakt og roller

Rolleopfattelser kan være relateret til den kontakt og snitflade som der er eller har været mellem oplandskonsulenterne og kommunemedarbejderne. Det er derfor relevant at undersøge hvordan kontakt mellem oplandskonsulenter og kommuner er opstået. I denne undersøgelse er der spurgt ind til denne indledende kontakt og der kan påvises tre forskellige typer af måder hvorved kontakt opstår mellem oplandskonsulent og kommunemedarbejder:

1) Den primære kontakt opstår ved at der bliver sendt ansøgninger ind fra oplandskonsulenter uden forudgående snak mellem kommune og oplandskonsulenterne. Det er den oftest mødte kontakt. Eksemplificeret i disse to citater: *"der kommer en mail med ansøgningen til minivådområde"* (Kommunemedarbejder X). *"Med konsulenten kommer der jo bare en ansøgning på en specifik placering"* (Kommunemedarbejder X).

2) Der er dog også iblandt kommunemedarbejdere og oplandskonsulenter eksempler på at der før indsendelse af ansøgning er en indledende dialog, oftest er fokus for denne kontakt; at aftale de praktiske procedurer i forhold til minivådområder og selve udformningen af ansøgningerne. Dvs. en indledende dialog omkring minivådområder og ansøgninger og ikke om prioriteringer eller placering af kollektive virkemidler i oplandet som helhed. Eksemplificeret med disse to citater: *"Tit*

kommer der nogle uformelle henvendelser, på mail, hvor oplandskonsulenten spørger ind til forskellige ting, som bygger på det daglige samarbejde" (Kommunemedarbejder X). "Jeg koordinerer kontakten og flow og har holdt nogle møder hvor vi har mødt med oplandskonsulenterne i vores område. [Morten Graversgaard (MG) spørger: Hvorfor har I holdt de her koordinerende møder?] Fordi man kunne se det kørte i øst og vest når man ikke får snakket sammen. Vi fik nogle oplysninger fra oplandskonsulenterne som vi synes var mangelfulde. Og de har sikkert troet at det var det vi skulle bruge, så der var behov for at snakke. Jeg har jo den holdning at det er bedre at ringe end at skrive sammen hundrede gange og så kunne vi jo bare se at man forventede at der kom mange ansøgninger og så ville det jo være tåbeligt, at vi skulle sende frem og tilbage når at vi ville have det på denne her måde, så vi kunne lige så godt strømline det. Det har forbedret ansøgningerne, det har det" (Kommunemedarbejder X).

3) Der findes også eksempler på kontakt mellem oplandskonsulent og kommunemedarbejder gennem prioriterings- og koordineringsmøder om placeringen af indsats i samme opland. Eksemplificeret ved disse to citater: *"Vi har haft indledende møder/snakke hvor oplandskonsulenten viste de minivådområder oplandskonsulenten prioriterede at få igennem først. Som kunne blive til noget. Det var et møde for at snakke hvad skulle prioriteres først, og hvordan kunne man gøre det nemmere for dem og kommunen" (Kommunemedarbejder X). "Men så er der de andre snakke vi har med oplandskonsulenterne omkring vores placering af de store vådområder og hvordan passer placeringen af minivådområder ind i dette og oplandskonsulenten haft nogle snakke med lodsejere i nogle af vores store vådområdeprojekter hvis de har været noget tvivl om noget og der kan de jo også trække på oplandskonsulenten og det har de jo også gjort" (Kommunemedarbejder X).*

På baggrund af interviews med kommunemedarbejdere konkluderes det at størstedelen eller næsten al kontakt mellem oplandskonsulent og kommune handler om minivådområder. Dog er der også eksempler på at oplandskonsulenterne og kommunerne diskuterer muligheder for de større vådområder og mere general koordinering i oplandet. Der har ingen kontakt eller dialog været om skovrejsningsprojekter, som ellers også er en del af den kollektive indsats.

Forskellige rolleopfattelser blandt kommunemedarbejdere

Ud fra interviews er der i denne analyse identificeret fem forskellige kommuneopfattelser af oplandskonsulenternes rolle, disse overlapper naturligvis, men illustrerer fint, den diversitet, der findes blandt kommunemedarbejderen opfattelser om hvad oplandskonsulenternes rolle er eller burde være. De fem rolleopfattelserne er:

1) De kommunemedarbejdere der opfatter oplandskonsulenterne som enhver anden opgave, hvor kommunen har en myndighedsrolle og oplandskonsulenternes rolle er at indsende ansøgninger der skal behandles som enhver anden ansøgning. Eksemplificeret ved disse citater: *"Vores opgave er, ja hvordan kan vi bedst servicere når SEGES kommer og vil have en godkendelse. Finde kompromis. Samme opgave og tilgang som enhver anden opgave. Nogle gange får man ansøgninger andre gange henvendelser. Nogle gange inddrager de kommunen, andre gange ikke" (Kommunemedarbejder X). "Oplandskonsulenternes rolle, det er kun den de har fået udstukket. Deres fokus ligger på minivådområder- det de har fået i opdrag (Kommunemedarbejder*

X).”Oplandskonsulenternes rolle er minivådområder, i den opgave er jeg en helt almindelig myndighedsperson der giver almindelige tilladelser som til andre reguleringsprojekter” (Kommunemedarbejder X).

2) De kommunemedarbejdere der opfatter oplandskonsulenterne som konsulenter med fokus på minivådområder, men hvor kommunemedarbejderen har en idé/forhåbning om at de kunne være mere end dette (altså ikke kun landbrugskonsulent, men oplandskonsulent i ordets oprindelige betydning med fokus på hele oplandet og tværgående indsatser). Der findes adskillige eksempler på ønsker og forhåbninger fra kommunemedarbejdernes side om at oplandskonsulenten havde en anden rolle - hvor kommune og oplandskonsulent samarbejdede og koordinerede mere/bedre om de mange indsatser der er i det åbne land (oplandsrolle), dog med en række forbehold. Disse forbehold vil blive beskrevet i afsnittet omkring barrierer og potentialer for et forbedret samarbejde. Ønsket om ændrede roller illustreres i dette citat: *”99 % af deres arbejde er minivådområder, men forhåbentligt også andre indsatser. For os kunne der være en mulighed, hvis de er en rigtig oplandskonsulent, så skal de jo vælge det værktøj som er bedst på den pågældende lokalitet”* (Kommunemedarbejder X).

3) De kommunemedarbejdere der opfatter oplandskonsulenterne som ”oplands” konsulenter og dermed enten er eller burde være mere med i koordinering af indsatser i oplandet. Der findes nogle få eksempler på, at kommunemedarbejdere opfatter oplandskonsulenterne, som en tæt samarbejdspartner i koordineringen af indsatser i det åbne land, som ordningen også var tiltænkt. Dette er dog kun fundet et enkelt sted, eksemplificeret her: *”Vi koordinerer tæt med oplandskonsulenterne. Så vi screener. Fx jeg har bedt oplandskonsulenten at så snart hun/han ved et eller andet, så send det ind til mig med det mulige område. For der er ingen grund til at sætte det hele i værk hvis de ikke kan få lov alligevel. Så oplandskonsulent har sendt 15 projekter ind, som vi screener, jeg starter den hurtige screening og så indkalder jeg kollegaer til 1 times møde med dem der skal lave godkendelserne og der har jeg jo forberedt et kort. Og så kører vi dem igennem og giver dermed en tilbagemelding til oplandskonsulenten. Det virker godt her!”* (Kommunemedarbejder X).

4) De kommunemedarbejdere der opfatter oplandskonsulenterne som ”oplands” konsulenter, men hvor det ikke er det de møder. Eksemplificeret ved dette citat: *”Jeg har oplevet at selv om man har indledende dialog omkring områder og screening af arealer og snakke om hvad der skal prioriteres i et område og at vi som kommune fx tilbagemelder at her har vi planer om andre ting, så søger de alligevel, sågar prøvet at selv om vi har sagt, dette ligger inden for åbeskyttelseslinjen, så søger de alligevel. Fordi altså jeg tror jo også de har et mål med at få lavet så mange som muligt. Det kan mærkes”* (Kommunemedarbejder X).

5) De kommunemedarbejdere der opfatter oplandskonsulenterne som konkurrenter i landskabet. Denne opfattelse er relateret til, at der italesættes en manglende dialog, forståelse for roller og koordinering mellem oplandskonsulenterne og kommunemedarbejderne.

Ud over de fem typeroller, så diskuteres oplandskonsulenternes rolle også i forhold til potentielle interessekonflikter og de dobbelte roller, som oplandskonsulenterne potentielt også har og at det kan være svært at skelne mellem deres forskellige roller. Eksemplificeret ved disse citater: *”det er*

svært at skelne deres rolle, da det er landboforening der er afsender og dermed konsulenter som vi også møder i andre sammenhænge" (Kommunemedarbejder X). "Interesser der blander sig sammen, SEGES har travlt med at få det lavet. Oplandskonsulenter lyder neutralt, men det er to modsatrettede kasketter. De er både landbrugskonsulent og oplandskonsulent, det er to forskellige kasketter" (Kommunemedarbejder X). "(...) men det er lidt et umuligt arbejde. Der er interessekonflikter ud over det vi kan blive enige om. For de er en ny aktør og så alligevel ikke" (Kommunemedarbejder X).

Mange kommunemedarbejdere påpeger også den dobbelte rolle som oplandskonsulenterne har i og med at de både arbejder for staten og for lodsejer. Der spørges blandt kommunemedarbejderne ind til om oplandskonsulenterne er bevidste om denne dobbeltrolle. Eksemplificeret ved dette citat: "Der er en konflikt og det er der fordi oplandskonsulenterne skal finde ud af: kan det her minivådområde ligge her? Dvs. de skal forholde sig til lodsejerens jord. Dvs. de får blik for om lodsejeren har gjort noget der er ulovligt eller lovligt. Når de så ser, her er der fjernet et dige eller lign. hvordan kan oplandskonsulenten sende en ansøgning ind, når oplandskonsulenten ved at når vi ser ansøgningen, så ved vi lodsejeren har lavet noget ulovligt" (Kommunemedarbejder X). Så der italesættes en konflikt i at oplandskonsulent sidder med to kasketter, en kasket hvor vedkommende skal servicere lodsejeren og en hvor de jo nu har vundet den her opgave og nu arbejder for staten. Derudover kan der blandt kommunemedarbejderne spores en tvivl om hvad oplandskonsulenternes reelle rolle er: "(...) er det en hurtigt og snæver opgave omkring etablering af minivådområder eller at arbejde for at sikre kvælstofreduktion gennem en lokal forankret dialog mellem landmænd, landboforeninger, kommuner og andre interessenter" (Kommunemedarbejder X). At rollen ikke er helt klar og/eller at rollen er dobbelt og ikke altid involverer kommunerne direkte, skaber grundlag for frustration og er ikke fordrende for samarbejdet ifølge kommunerne (mere om dette senere i afsnittet omkring barrierer og potentialer for forbedret samarbejde mellem kommuner og oplandskonsulenter).

Det skal dog nævnes, at de fleste kommunemedarbejdere har en stor erkendelse af at oplandskonsulenternes rolle har nogle fordele og at denne rolle har et potentiale i forhold til implementeringen af indsatser i det åbne land. Eksemplificeret ved disse tre citater: "Oplandskonsulenten kender landbruget fra dag 1. De kan være bindeled og støttende der. Det er smart" (Kommunemedarbejder X). "Den force de har, er at de er agronomer og har en mere direkte indgang til lodsejeren via kendskab til deres system" (Kommunemedarbejder X). "Oplandskonsulenten har faktisk tidligere sendt os materiale og påpeget at her kunne der være mulighed for et større minivådområde, og så har oplandskonsulenten sendt det til os, Det har vi lagt i en kasse, et projekt, der potentielt kan laves til et kvalitetsmæssigt et udmærket vådområde. Og omvendt, hvis nogle af vores store vådområder ikke skulle kunne blive til noget, så vil vi da også sende det til oplandskonsulenten, at her kan der evt. laves minivådområder" (Kommunemedarbejder X).

Opsummering

Alle kommunemedarbejderne i denne undersøgelse opfatter oplandskonsulenternes primære rolle som at være relateret til arbejdet med minivådordrådeordningen. Der er blandt kommunemedarbejderne identificeret fem forskellige rolleopfattelser (se afsnit 1-5 ovenfor). At rolleopfattelsen er forskellig og ikke altid er helt klar har fra kommunemedarbejdernes synspunkt været medvirkende til at samarbejdet ikke altid har kørt på skinner.

3.2 Kommunernes oplevelse af samarbejde med oplandskonsulenterne

Det andet tema i denne evaluering er kommunernes oplevelse af samarbejde med oplandskonsulenterne. Om der opleves et samarbejde, er oftest baseret på den individuelle kommunemedarbejder og oplandskonsulentens tidligere samarbejde og lyst og evner til at fortsætte eller etablere et samarbejde. Eksemplificeret i dette citat, hvor der spørges ind til grunden til samarbejde mellem kommunemedarbejder og oplandskonsulent: *"Morten Graversgaard spørger: Hvad er grunden til samarbejde? Oplandskonsulent: For X år siden kom jeg med i vådområdegruppen med en række vandløbsfolk, ud fra den betragtning at vi (landsbrugsfolk) har en anden kontakt med lodsejerne end vandløbsmedarbejderne. Så jeg er en slags oplandskonsulent intern i huset, her i kommunen. Men det er også noget personlighedsmæssigt, historik, kultur og selv om vandløb, natur og landzone sidder i samme afdeling. Så er der bare nogle gange mange opgaver med mange deadlines og der koordinerer jeg"* (Kommunemedarbejder X).

Som tidligere nævnt, er de fleste oplandskonsulenter, også konsulenter i deres "normale" arbejdsdag for et lokalt/regionalt landbrugsrådgivningshus. Derfor kender størstedelen af de adspurgte kommunemedarbejdere også oplandskonsulenterne fra tidligere kontakt/samarbejde og fra andre sammenhænge. *"Vi har en del samarbejde med oplandskonsulenterne i forvejen i forhold til de store vådområder og har en masse kontakt med dem fra tidligere"* (Kommunemedarbejder X). Der er også eksempler på at kommunemedarbejder og oplandskonsulent som ikke kender hinanden, men gennem snak og dialog i forbindelse med oplandskonsulentordningen har opbygget en relation, *"Jeg har ikke snakket med dem før. Men jo mere man snakker, jo bedre lærer man dem at kende. Jeg tror, det er fordi det er en landbrugskonsulent, de har en anden kontakt og indgangsvinkel og dialog med lodsejere, det er godt for minivådordrådeordningen, men hvis man kigger på kvalitet af projekterne, så er det ikke så godt"* (Kommunemedarbejder X).

Der kan findes forskel i oplevelse af om der er et etableret samarbejde eller ej. Nogle steder bliver der sendt ansøgninger ind uden anden type kontakt, som tidligere beskrevet under rolleopfattelser. Denne form for kontakt, kan ikke benævnes samarbejde. Her omhandler oplevelsen af samarbejde/kontakt oftest omkring ansøgningernes kvalitet. Andre steder og især steder hvor der er "tæt" både personlig og geografisk kontakt mellem kommunemedarbejder og oplandskonsulent, her opleves et større samarbejde, men fokus er dog stadig på ansøgningerne og tildeles også koordineringsaspektet. De fleste kommunemedarbejdere beskriver samarbejdet som grundlæggende velfungerende, dog at de godt kunne ønske mere samarbejde omkring koordinering af indsatser: *"Så samarbejdet er fint nok, som i alle mulige andre sammenhænge hvor*

de er konsulent på en anden opgave, der kunne godt være et bedre oplandsamarbejde da han primært er en landmandsrådgiver" (Kommunemedarbejder X).

Opsummering

De fleste kommunemedarbejdere oplever et fint samarbejde med oplandskonsulenterne. Der ønskes dog generelt at samarbejdet var mere formaliseret eller at koordinering gennem samarbejde var mere tilstedeværende.

3.3. Barrierer og potentialer for forbedret samarbejde og videndeling

Efter at have kortlagt de forskellige rolleopfattelser og omfanget af samarbejde mellem kommunemedarbejder og oplandskonsulent, rettes der her i det tredje tema fokus på hvilke barrierer og potentialer der er fundet for at kunne anbefale hvordan samarbejdet kan forbedres mellem kommunemedarbejderne og oplandskonsulenterne. Der er påpeget en del forskellige barrierer og potentialer for forbedret samarbejde og videndeling og for hele oplandskonsulentordningen som helhed i forhold til kommunesamarbejdet.

Adspurgt, svarer de fleste kommunemedarbejdere, at den primære barriere for et forbedret samarbejde og videndeling, skal findes i behovet for mere koordinering af indsatser og potentialet i at forbedre denne koordinering. Nedenstående beskrives en række barrierer relateret til dette. Der kan identificeres fire forskellige kommuneopfattelser af barrierer, som alle er relateret til koordinering af indsatser eller mangel på samme.

1) Kommuner hvor der opleves en manglende koordinering

Der er mange eksempler på, at en manglende koordinering opfattes som en væsentlig barriere for forbedret samarbejde og videndeling mellem kommunemedarbejder og oplandskonsulent og at denne barriere samtidig opleves som at "spænde ben" for kommunemedarbejdernes daglige arbejde med andre indsatser. Når oplandskonsulenter indsender minivådømsrådsansøgninger der placeres i kommunernes planlagte lavbundsprojektområder eller potentielle vådområde projektområder, så opleves det som frustrerende og modvirkende for samarbejdet.

Eksemplificeret ved disse citater: *"Koordinering mangler, på trods af at vi kun skal spørges omkring godkendelserne og om det skal ligge der eller der, så bliver vi ikke spurgt før oplandskonsulenten i samarbejde med landmanden har udformet materiale og søgt Landbrugsstyrelsen og Landbrugsstyrelsen har godkendt og Landbrugsstyrelsen har sat pengene ind på landmandens konto og først der bliver vi spurgt om det kan placeres der og der. Vi er meget frustreret over at det kan køre fra en landmand – til Landbrugsstyrelsen og derefter til Kommune, det er virkelig frustrerende, især når man ser på hvor meget vi skal dokumentere med regneark og konsekvensvurderinger og beskrivelser og kvalitetssikringer ved Miljøstyrelsen ved ansøgning af større vådområder. Ved minivådømsrådsordningen kan man bare tage telefonen og få en mio. uden at være i dialog med kommunerne "* (Kommunemedarbejder X).

"Kommunen vil rigtig gerne have nogle større projekter, med flere miljøgevinster end lige drænvand og kvælstof. Minivådømsråder spænder lidt ben, det er jo ikke oplandskonsulenternes

skyld, men ordningen skyld. Det spænder ben for de her større projekter, det er nemmere at komme igennem med minivådområder, det har en masse økonomisk støtte bag sig. De andre projekter er jo oftest noget med at tage jord ud og jordfordele og bytte jord, og noget meget mere omstændigt, som mange flere landmænd skal være interesseret i, og gerne ville noget mere natur end egentlig dyrkning, som minivådområder. De gør jo egentlig bare jorden mere dyrkningssikker. Der er fx et par minivådområder som der fra Landbrugsstyrelsens side er givet tilladelse til sidste år [2019], selv om vi ikke synes det lå egnet. Der ville kommunen gerne have lavet nogle større lavbundsprojekter, for at nå andre synergi såsom CO2 reduktion, men der ligger de nu i vejen for det. Der kan vi ikke gøre noget og den overordnede koordinering mangler” (Kommunemedarbejder X).

”Vi har eksempler på minivådområder søgt i lavbund eller ådale, hvis det ryger igennem IMK [Internet Mark Kort], så får de tilskud og her virker de ligeglade med om det er lavbund eller ej. Det kan godt være frustrerende. Det giver slet ikke mening at placere minivådområder i lavbund eller ådale. Det opleves som at for nogle oplandskonsulenter er det bare en skrivebordsøvelse hvor der skal nås mål og findes så mange minivådområder som muligt, for så opnår oplandskonsulenterne de mål de er sat til. Og det er lidt frustrerende når vi sidder med mange indsatser både vådområder og vandløbsprojekter. Har blandt andet et eksempel hvor vi har søgt om forundersøgelse på et større vådområdeprojekt. Når vi så tegner det ind i IMK, så kan de se at en del af oplandet er optaget. Så er det fordi der ligger et minivådområde, som der er søgt på. Så optager det den her del af oplandet, som så ikke kan komme med til den større vådområdeprojekt. Og det er et minivådområde som vi aldrig har hørt om. Det fordrer ikke samarbejdet på tværs og er lidt ærgerligt” (Kommunemedarbejder X).

”Placering af minivådområder skal koordineres på oplandsniveau. På en bedre måde end i dag. Vores opgave i kommunerne er at implementere vådområderne og de nye ordninger der er på vej. Dem vi kender, dem der er på vej og dem som kommer i fremtiden. Projekter vi ikke kan lave i dag, kan vi måske lave om 2 år. Uden en ordentlig koordinering risikerer man at komme til at blokere i oplandene til ådalene. Og når vi så som kommune ikke har nogen hjemmel til at afvise i forhold til at vi kan se at de ligger forkert i forhold til det der er tænkt. Hele misæren med fejlbehæftet kort, men også problem at de kommer til at låse for projekter, som kommer til i fremtiden, i hvert fald hvis vi skal nå alle de her mål” (Kommunemedarbejder X).

2) Kommuner hvor der er en accept af at mangel på koordinering er en del af set-up

Foruden de kommuner, som oplever en stor frustration over en manglende koordinering af indsatser, så er der også kommuner hvor det er tydeligt at disse kommunemedarbejdere accepterer at mangel på koordinering er en del af det set-up, som oplandskonsulenten og hele ordningen opererer under. ”Vi har haft en ansøgning hvor det lå inden for et vådområdeopland, men eftersom det ikke var et vi har sådan lige i pipeline så har vi valgt at tage den beslutning at sige ja. Minivådområde er jo kun i princippet i 10 år, så vi kan ikke tillade at sige nej hvis vi nu aldrig får et vådområde. Det er en afvejning” (Kommunemedarbejder X). De fleste steder hvor der er en accept af at mangel på koordinering er en del af set-up’et kan det relateres til den første af kommunernes opfattelse af oplandskonsulenternes rolle, som værende enhver anden opgave,

hvor kommunen har en myndighedsrolle og oplandskonsulenternes rolle er at indsende ansøgninger der skal behandles som enhver anden ansøgning.

3) Kommuner hvor der har været en koordinering som ikke overholdes

Den tredje type af barriere relateret til koordinering, er de steder hvor der på et tidligere tidspunkt i forløbet har været en form for koordinering eller dialog om koordinering, men hvor det så opleves af kommunemedarbejderen, at denne koordinering ikke overholdes, eksemplificeret ved disse citater: *"I starten havde vi snakke og forhåndsdialog, nu hører vi ingenting. Men den forhåndsdialog, altså selv om vi snakkede i starten, så betød det jo ikke at de lyttede til os. Det har været sådan, at alle de minivådområder vi har lavet en forhåndsdialog på, de er alle blevet ansøgt på alligevel"* (Kommunemedarbejder X).

"I starten af 2019, havde vi en del forslag til minivådområder som kom ind og blev vendt af os inden vi fik ansøgning. Men den seneste tendens er at vi har fået ansøgninger ind, som ja det er både godt og skidt, for vi får jo ansøgningen lige meget hvad vi siger til dem. Problemet med dette er at det mere bliver en nej eller ja øvelse i stedet for en sparringsøvelse og ikke en snak om koordinering af indsatser" (Kommunemedarbejder X).

4. Kommuner hvor der sker en koordinering

De få kommuner hvor der er en opleves af at der sker en koordinering mellem oplandskonsulent og kommunemedarbejder, beskrives som meget brugbart og fordelagtigt for hinandens prioriteringer og arbejdsroller. I de kommune- og oplandskonsulentrelationer hvor koordinering lykkedes, her sker det af en række forskellige årsager hvor enten a) kommunen og oplandskonsulent har en dialog, som initieres af den ene part omkring hvad der er af planlagte områder. *"Vi har ikke oplevet at minivådområder har konfliktet med større projekter, fx vådområder. Oplandskonsulent X har aktivt spurgt ind til hvad vi som kommune har i pipeline (altså planlagte områder). Så har vi sendt oplandskonsulenten et kort som viste, at her er der nogen som vi sådan set har gang i og hvor vi har planer om at arbejde de næste par år. Så der har været en koordinering og oplandskonsulenten har holdt sig væk fra disse områder"* (Kommunemedarbejder X). *"Jeg har i starten givet oplandskonsulenten et overblik over hvad vi skal igennem i sidste og denne her planperiode i forhold til vådområder. Så oplandskonsulenten ved stort set hvad vi skal arbejde med og så prøver oplandskonsulenten at holde sig uden for dette. Vi har haft et enkelt overlap, hvor oplandskonsulent gerne ville lave noget, men der sagde jeg at oplandskonsulent X lige måtte vente til vi havde tjekket det af først. Det var et vådområde, som vi egentlig havde skudt til side, fordi vi troede at det ikke gav mening. Men så viste der sig stor lodsejeropbakning. Så vi skulle lave en forundersøgelse, men det blev ikke til noget og så får oplandskonsulent nu frit spil. Jeg havde allerede lavet en overordnet screening og overordnet prioritering på oplandssniveau"* (Kommunemedarbejder X).

Eller de tilfælde, b) hvor pågældende kommuner allerede har udpeget planlagte områder i kommuneplanen. *"Vi har opdateret kommuneplanen med potentielle vådområder— aktivt opdateret for at kunne give et mere præcist rum for potentielle steder hvor minivådområder så kan være. Ved seneste revision i 2019"* (Kommunemedarbejder X).

Derudover så indikerer interviews, at kendskab, tidligere relation og færre oplandskonsulenter i samme oplande giver en bedre koordinering, men dog findes der også tilfælde hvor det modsatte ses. *"Vi har kun 1 oplandskonsulent som dækker hele vores område, vi har en aftale om at hvis der kommer noget, så giver oplandskonsulenten lige lyd, så de kan screene i forhold til paragraf 3 og større vådområder og kommende vådområder, inden oplandskonsulenten begynder at sende ansøgninger ind. Fordi ellers risikerer vi oplandskonsulenten laver en masse arbejde og sætter en masse kriller i gang hos lodsejer og så kommer vi og siger nej. Det er heller ikke godt for de store vådområder, hvis lodsejer får stillet i øje at kunne få et minivådområde og så vi siger nej fordi vi vil lave et større vådområde"* (Kommunemedarbejder X).

Denne koordinering, som lykkedes, går begge veje og potentielt viser undersøgelsen, at hvis der samarbejdes og koordineres så vil det gavne både minivådområdeordningen og kommunernes indsatser med de større vådområder og lavbundsprojekter. *"Har hjulpet med at oplandskonsulent havde en kontakt med en lodsejer der gerne ville have noget større vådområder end bare minivådområder. Den startede oplandskonsulenten op som det eneste"* (Kommunemedarbejder X). *"Og et par af vores forundersøgelse til vådområder har oprindelse i kontakt fra oplandskonsulenter, de har haft snakket om minivådområder derude og så kunne man bedre finde vådområder eller lodsejer ville hellere have større vådområde. Konverteret til større projekter, så fin dialog"* (Kommunemedarbejder X). *"Vi gør god brug af hinanden. Også i forhold til koordinering af indsatser, der samarbejder vi. Vi samarbejder omkring placeringskontroverser, nogle områder er ligesom reserveret til store vådområder, men får henvendelser omkring minivådområder, så snakker vi om det"* (Kommunemedarbejder X).

Opsummering

I det ovenstående blev det vist at koordinering eller mangel på samme, har været væsentligt for oplevelsen af hvilke barrierer som er væsentlige at få italesat. Koordinering eller mangel på samme er desuden ikke kun relateret til kommunemedarbejder og oplandskonsulenternes relation, kontakt eller samarbejde, men også i forhold til hele oplandskonsulentordningen og hvordan hele ordningen med de kollektive indsatser er udformet. I oplandskonsulentordningen er der to forskellige slags organiseringer: Den måde ordningen er skruet sammen på fra myndighedernes og statens (Landbrugsstyrelsens) side og den måde som ordningen er udformet og organiseret fra projektholder (SEGES) side. I begge ordninger er der identificeret en række barrierer og potentialer for hvordan dette kan forbedres.

Barrierer i forhold til SEGES udformning af oplandskonsulentordningen

Antallet og den geografiske placering af oplandskonsulenter er noget der bliver italesat som en barrierer for samarbejde, kendskab til hinandens arbejde og mulighederne for bedre koordinering. Der er flere kommunemedarbejdere, som gennem interviews italesætter at hvis der er for mange forskellige oplandskonsulenter, som tager kontakt, indsender ansøgninger og der ikke er en "lokal" oplandskonsulent, så skaber dette frustration og dårligere koordinering. Dette medvirker til at

samarbejde ikke opbygges på en tidligere relation, samt at det oftest kun bliver en kontakt omkring ansøgninger uden forudgående dialog eller koordinering.

"Heldigvis har vi kun 1 oplandskonsulent, vi kendte ikke hinanden på forhånd, men altid rarere at man har en indgang til hele oplandskonsulent systemet" (Kommunemedarbejder X). "Vi er uheldigt stillet, da vi ikke har en lokal oplandskonsulent. Så vi får både fra X, X og fra X i X. Så det gør at det ikke er en primær person vi har kontakt med men det er alle sammen. Og derfor har der ikke været en tæt kontakt, og det sidste halve til hele år er kontakten dødt lidt ud" (Kommunemedarbejder X). "I X Kommune har vi tre forskellige konsulenthuse (oplandskonsulenter), det giver forskellighed" (Kommunemedarbejder X). "(...) hos os mangler vi den lokale aktør, vi har: X, X, X, X og X. hvorfor har man kun 29 konsulenter? Her hvor vi er placeret kan der potentielt være mange minivådområder, men der er ingen lokal oplandskonsulent" (Kommunemedarbejder X).

Barrierer i forhold til Landbrugsstyrelsens udformning af oplandskonsulentordningen

En anden væsentlig barriere for forbedret samarbejde og mere og bedre koordinering handler også om at kommunerne ser sig forbigået i indsatsen og i hele udformningen af ordningen. Mange kommuner kan ikke forstå hvorfor kommunerne ikke involveres før sent i processen (slutfasen). Dette er relateret til hvordan Landbrugsstyrelsen har udformet ordningen. Eksemplificeret i dette citat: *"(...) det er den måde minivådområdeordningen er skruet sammen på som er problemet. Fordi vurderingskompetencen for om noget er en god ide ligger hos Landbrugsstyrelsen eller oplandskonsulenten og kommunen bliver koblet fra, vi er ikke andet end et myndighedsøjemed. Og her bliver det et ja eller nej spørgsmål. Kommunen bliver en bussemand uden reel vurderingskompetencer. Lodsejer søger og får noget af tilskud uden kommunen ved om projektet" (Kommunemedarbejder X).*

Desuden opleves selve ordningen også som meget tidspresset. Eksemplificeret ved dette citat: *"der har jeg følt og oplevet at oplandskonsulenterne enten ikke har kontaktet os før de har søgt ved landbrugsstyrelsen eller har kontaktet os meget sent og været lidt stresset og sagt om de ikke bare kunne sige ja eller svare hurtigt" (Kommunemedarbejder X).*

Disse italesatte frustrationer taler også ind i en diskussion af hvad oplandskonsulentrollen og opgaven egentlig indebærer. Spørgsmålet er om der skal koordineres og i hvilken udstrækning der skal koordineres indsatser på oplandsniveau? Hvis koordinering er målet, så er frustrationen fra kommunerne reel, de føler ikke de bliver involveret eller at der sker en overordnet koordinering på oplandsniveau. Hvis der ikke skal koordineres, så er ordningen reel og handler kun om implementeringen af minivådområder (kollektive indsatser) og kommunesamarbejde er en ren myndighedsrelation.

Foruden koordineringsbarrieren italesættes der også andre barrierer relateret til oplandskonsulentordningen og kommunesamarbejdet, herunder at tidsrammen ses som en barriere og det at minivådområdeansøgningsrunder kommer i forskellige tidspunkter på året, skaber frustration for kommunemedarbejdernes mulighed for at indgå i dialog med oplandskonsulenterne. Eksemplificeret ved dette citat: *"(...) tiden er for presset og ansøgninger*

kommer lige før deadline. Jeg tror der sker det at lodsejer ringer en uge før runden lukker og spørger om der ikke kan ligge et minivådområde her. Og så skal det gå stærkt og så får de ikke spurgt os i kommunen og møllen kører, sådan føles det” (Kommunemedarbejder X).

En anden væsentlig barriere i forhold til oplandskonsulentordningen har været fejl i data og kortmaterialet omkring udpegningsgrundlaget for potentielle områder for placering af minivådområder. Dette angives som frustrerende og har ikke været fordrende for dialog og koordinering, da fejl i kortmateriale har gjort at der er søgt om placering af steder, som ifølge kommunerne ikke burde have været søgt. Eksemplificeret ved dette citat: *”(...) der er steder hvor der i Landbrugsstyrelsen udpegnings ikke burde være minivådområder, hvor vi synes der skulle være nogle af de større vådområdeprojekter. (...) der er udpeget for mange områder, som er i konflikt med andre områder. Så udpegningsgrundlaget er dårlig tog forkert. Kortet har givet udfordringer”* (Kommunemedarbejder X).

Flere kommunemedarbejdere har påpeget, at der potentielt er nogle konsekvenser ved den nuværende ordning som kan give nogle udfordringer på den lange bane. I og med koordinering, samarbejde mellem lodsejere og kommune og samarbejde mellem kommune og oplandskonsulent, også kommer til at skulle kunne fungere ud over de kollektive indsats. Eksemplificeret ved dette citat: *”Faren er at oplandskonsulenterne italesætter kommunerne som bussemænd over for lodsejere, når vi afviser, hvad så når vi kommer tilbage? Vi får monster svært at lave frivillige projekter det er en ekstra barriere at vi bliver udstillet overfor landmændene (...) Det er noget lort når vi ikke kan godkende det, så bliver lodsejer jo pissesur. Han har fået penge af Landbrugsstyrelsen og glædet sig til at få dette. Den samme landmand skal jeg ud til et år eller to år efter. Handler om legitimitet og tillid”* (Kommunemedarbejder X).

Ansøgningernes kvalitet som en barriere for samarbejde og vidensdeling

En anden barriere, ud over koordineringsaspektet, har omhandlet ansøgningerne til minivådområderne og deres kvalitet. Her italesættes det, at grundet at det er en ny opgave for oplandskonsulenterne, så er der en mangel på kompetencer blandt oplandskonsulenterne, til at udfylde og lave ansøgningerne uden for mange fejl. Eksemplificeret ved disse to citater: *”(...) der er et tidsmæssigt pres, det går for stærkt så kvaliteten er for ringe, det er blevet forbedret, men der er nu sket tilbage skridt enkelte steder i ny runde”* (Kommunemedarbejder X). *”der er forskel over tid. Første runde, noget værre juks, forbedret i andenrunde og nu denne gang 2020 næsten røget tilbage til start. Morten Graversgaard spørger: Hvorfor? ”Det virker til at det går for stærkt, det går for stærkt med at få sendt disse ansøgninger afsted... Fx diger og beskyttede diger, der skal vi vide hvad afstand til diger og nabo skel er. Fx skal jo ikke sidde og gætte mig til om der er et dige eller ikke”* (Kommunemedarbejder X).

4. Konklusion og potentialer for forbedret samarbejde

Den væsentligste barriere for et forbedret samarbejde mellem oplandskonsulenter og kommunemedarbejder omhandler den manglende koordinering af placering af minivådområder i forhold til de mange andre indsatser, som der pågår i det åbne land. Ud fra interviews påpeges det at denne koordineringsbarriere skyldes forskellige ting. Herunder at mangel på samarbejde og koordinering opstår når kommunemedarbejdere og oplandskonsulenter ikke snakker sammen og rolleopfattelsen er forskellige. Væsentligt er det, at selve oplandskonsulentordningen, som den er skruet sammen i dag, ikke fordrer koordinering og samarbejde, men derimod en hurtig udrulning af minivådområder.

Hvis samarbejde mellem oplandskonsulenter og kommunemedarbejdere skal forbedres, kræver det en væsentlig ændring af ordningen, hvor oplandskonsulenter og kommunemedarbejdere i dialog får koordineret og kommunikeret om indsatser i det åbne land på tværs af miljømål, indsatser og administrative grænser meget tidligere i processen. Dette italesættes af de fleste kommunemedarbejdere, som er blevet interviewet til denne evaluering. En sådan koordinering kræver tid. Det kunne tyde på at oplandskonsulenterne har haft et enormt stort pres for at levere så mange minivådområder som muligt. Det har resulteret i at selve formålet med de kollektive indsatser omkring oplandskoordinering og kommunikation omkring vådområder, skovrejsning og minivådområder for de fleste kommunemedarbejdet ikke været det som blev virkeligheden. Men mere en oplevelse af at de kollektive indsatser blev en meget snæver og målrettet opgave om at få så mange minivådområder igennem og søgt.

I interviews er det påvist, at der er et potentiale for forbedret samarbejde og videndeling mellem kommuner og oplandskonsulenter. Her er kommunikation og koordinering essentielt for forbedret samarbejde og videndeling mellem kommuner og oplandskonsulenter. En sådan større koordineringsøvelse, behøver ikke gå ud over udrulningen af den kollektive indsats og indfrielse af kvælstofreduktionerne. Der er eksempler ude i det åbne land på at koordinering kan lykkedes, hvor både de kollektive indsatser, minivådområder og andre indsatser såsom de store vådområder lykkedes i samme opland. Det kræver dog at både kommunemedarbejdere og oplandskonsulenter indgår i en dialog og får kommunikeret og koordineret og at der er en gensidig respekt for roller og opgaver. Men spørgsmålet er om der for nuværende er den rigtige ordning med de rigtige incitamenter/strukturer/økonomi, tid og ressourcer for at dette lykkedes.

5. Referencer

FVM, 2017. Ny konsulentordning skal sparke gang i flere kollektive miljøvirkemidler.
<https://fvm.dk/nyheder/nyhed/nyhed/ny-konsulentordning-skal-sparke-gang-i-flere-kollektive-miljoevirkemidler/> Læst den 21. maj. 2021.